

Nr 158.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till lag angående skyddsskogar; given Stockholms slott den 10 mars 1923.

Under åberopande av bilagda i statsrådet och lagrådet hållna protokoll vill Kungl. Maj:t härmed, jämlikt § 87 regeringsformen, föreslå riksdagen att antaga härvid fogade förslag till lag angående skyddsskogar.

Under Hans Maj:ts
Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

GUSTAF ADOLF.

Sven Linders.

F ö r s l a g
till
Lag angående skyddsskogar.

Härigenom förordnas som följer:

1 §.

1 mom. För bibehållande av skogar, vilkas bestånd erfordras till skydd mot flygsandsfält eller fjällgränsens nedgående, må efter förutgången syn och undersökning Konungen förordna, att skog skall såsom skyddsskog vara underkastad bestämmelserna i denna lag.

Förordnande, varom nu sagts, må även meddelas av länsstyrelsen att gälla, intill dess Konungen i ärendet beslutat.

2 mom. Skogar, varom förordnats efter ty i 1 mom. sägs, skola stå under tillsyn av skogsstatens tjänstemän.

2 §.

1 mom. I skyddsskog må avverkning för tillgodoseende av fastighetens eller därmed sambrukad fastighets oundgängliga husbehov eller av sådan rätt till husbehovsfång från fastigheten, som tillkommer innehavare av servituts- eller nyttjanderätt, vilken uppkommit före denna lags utfärdande, ske utan tillstånd.

Dock må vederbörande skogsstatstjänsteman, där han finner nödigt, att vissa träd överhållas såsom fröträd eller att till skydd för återväxten avverkning till husbehov inom visst område tillsvidare ej må äga rum, meddela föreskrift härom; skolande i ty fall fröträden förses med tydliga märken och sådant område, som nyss sagts, å marken tydligt utmärkas, varefter avverkning av fröträden eller inom området icke må ske, förrän skogsstatstjänstemännens tillstånd därtill erhållits.

2 mom. Avverkning i skyddsskog för annat ändamål än i 1 mom. sägs må äga rum allenast efter utsyning och stämpling av vederbörande skogsstatstjänsteman.

Skogsägaren vare berättigad att på en gång erhålla utsyning i så stor utsträckning, som med skogens återväxt och framtida bestånd är förenlig. Dock må avverkning i den omfattning, att särskilda åtgärder erfordras för återväxtens betryggande, allenast medgivas, om

sådana åtgärder kunna företagas utan oskäligen kostnad eller föryngring av skogen erfordras för beredande av bättre skydd för närliggande områden.

3 §.

Utsyning sökes före den 1 april hos vederbörande skogsstatstjänsteman, och åligger det denne att före den 1 påföljande oktober verkställa utsyningen och stämpla de utsynade träden. Tiden, då förrättningen beräknas skola äga rum, skall genom förrättningsmannens försorg meddelas sökanden genom rekommenderat brev, som skall med posten av-sändas senast tjugu dagar före förrättningen.

Vid förrättningen skall sökanden utgöra nödig hantlangning. Övriga kostnader för förrättningen skola stanna å statsverket.

4 §.

Den, som till annat ändamål, än som sägs i 2 § 1 mom., avverkar virke, vare pliktig att ställa sig till efterrättelse de föreskrifter, som för utövande av kontroll över avverkningen meddelas av vederbörande skogsstatstjänsteman.

5 §.

Då utsyning verkställs, äger förrättningsmannen föreskriva de åtgärder, som för återväxtens betryggande provas erforderliga.

För vidtagande av dessa åtgärder vare skogsmarkens ägare ansvarig. Är tvist om äganderätten till marken, skall såsom ägare anses den, vilken med äganderättsanspråk innehar densamma.

Har avverkning företagits av tidigare ägare eller av avverkningsrättsinnehavare, vare jämväl denne ansvarig för kostnaderna för de återväxtåtgärder, som av hans avverkning föranledas, men må han av markens ägare söka åter vad han för sådant ändamål utgivit, därest ej annat blivit avtalat eller, vad angår avverkningsrättsinnehavare, han genom överskridande av den upplåtna avverkningsrätten själv varit vållande till att åtgärderna måst vidtagas.

6 §.

Ägare till mark, varå denna lag äger tillämpning, vare berättigad att ur den skyddsskogsfond, som skall finnas för länet, efter domänstyrelsens beprövande och i mån av härför tillgängliga medel erhålla anslag till utförande av skogsvårds- eller kulturåtgärder.

Vid beviljande av sådant anslag äge domänstyrelsen föreskriva

villkor för dess åtnjutande, såsom beträffande sättet för användning därav eller skyldighet att underhålla därmed bekostade arbeten.

7 §.

Innan skogsstatstjänsteman, som handlagt förrättning, varom ovan sagts, avreser från stället, skall han mot bevis avgiftsfritt tillstålla skogsägaren eller hans ombud protokoll över förrättningen. Detta skall innehålla uppgift på utsynat virkesbeloppets storlek, den tid, för vilken utsynning skall gälla, de åtgärder för återväxtens betryggande, som varda föreskrivna, och tiden för deras vidtagande. Har föreskrift lämnats om fröträds överhållande eller annan inskränkning i rättigheten att avverka till husbehov, som i 2 § 1 mom. andra stycket sägs, skall noggrann uppgift lämnas beträffande fröträd, om deras antal och trakten för deras förekomst samt ifråga om område, där avverkning till husbehov ej må under viss tid förekomma, om dess belägenhet och gränserna därför.

Protokollet skall förses med besvärshänvisning.

8 §.

Den med skogsstatstjänstemans beslut missnöjde må däröver föra klagan genom besvär hos domänstyrelsen före klockan tolv å trettionde dagen från den dag, klaganden erhöll del av beslutet.

Den med domänstyrelsens beslut missnöjde må däröver hos Konungen föra klagan genom besvär, som skola ingivas till jordbruksdepartementet före klockan tolv å trettionde dagen från den dag, klaganden erhöll del av samma beslut.

9 §.

Har den tid, vilken blivit bestämd för vidtagandet av åtgärd till återväxtens betryggande, gått till ända, och förekommer anledning antaga, att åtgärden icke fullgjorts, företage vederbörande skogsstatstjänsteman besiktning å marken. Till sådan förrättning skall markägaren samt, där skogsstatstjänstemannen avser att gentemot annan göra gällande förpliktelse att ansvara för återväxtkostnaderna, jämväl denne bevisligen kallas. Över förrättningen skall protokoll upprättas.

Erhålles vederbörandes skriftliga erkännande, att föreskriven åtgärd icke fullgjorts, vare besiktning, som nyss sagts, icke av nöden.

Det ankommer på skogsstatstjänstemannen att föranstalta om vidtagande av åtgärd, som enligt första eller andra stycket befunnits eftersatt.

10 §.

1 mom. Har åtgärd blivit enligt 9 § genom skogsstatstjänstemans föranstaltande vidtagen, äger på framställning av denne överexekutor låta hos vederbörande omedelbart uttaga kostnaderna därför, där det visas, att försummelse befunnits föreligga, och kostnadsbeloppet medelst behöriga räkningar styrkes.

Vill den, av vilken kostnad sålunda utsökts, emot det till betalning fastställda beloppet anställa klander eller eljest söka återvinning, stämma in kronan till domstol sist inom tre månader från det uttagning av beloppet ägt rum eller, därförutan, betalning skett med förbehåll om rätt för gäldenären att söka återvinning.

2 mom. Går fastighet, vartill hörer skogsmark, å vilken på föranstaltande av skogsstatstjänsteman företagits åtgärd enligt 9 §, till försäljning efter utmätning eller i anledning av konkurs, skall ogulden kostnad för samma åtgärd utgå ur köpeskillingen med enehanda förmånsrätt, som 17 kap. 6 § handelsbalken är stadgad för avgäld av fast egendom. Dock upphøre förmånsrätten ett gälla, därest skogsstatstjänstemannen icke inom tre månader efter det besiktning enligt 9 § ägt rum eller i nämnda paragraf omförmält erkännande lämnats, hos domaren gör anmälan, att sådan förmånsrätt tages i anspråk.

Sådan anmälan skall införas i in-teckningsprotokollet å nästa rättegångsdag under lagtima ting, så ock i in-teckningsboken. När full betalning skett, skall ock anmälan härom göras och i in-teckningsprotokollet och in-teckningsboken införas efter vad nu sagts.

11 §

Sker avverkning i strid mot bestämmelserna i denna lag eller mot föreskrift, som enligt densamma meddelats, vare straffet böter från och med tjugufem till och med tvåtusen kronor, och skall det avverkade virket, där det ligger å skogen kvar eller, om det är bortfört, fortfarande är i avverkarens besittning, tagas i beslag och dömas förbrutet. Undgår dylikt virke beslag, vare den, som låtit verkställa avverkningen, skyldig att utgiva ersättning med belopp, motsvarande värdet av samma virke.

Innefattar förseelse, varom här är fråga, förbrytelse mot allmänna strafflagen, skall gärningen bedömas enligt vad i 4 kap. 1 § strafflagen är för likartat fall stadgat. Skall å förseelsen, enligt första stycket här ovan, följa, att virket dömes förbrutet eller att ersättning för dess värde skall utgivas, varde ock den påföljd ådömd.

Underlåter någon att ställa sig till efterrättelse av skogsstatstjänste-

man jämlikt 4 § meddelad föreskrift, straffes med böter från och med tio till och med etthundra kronor.

12 §.

Allmänne åklagaren samt vederbörande skogsstatstjänsteman äge lika behörighet att åtala förseelser, varom i 11 § sägs, samt att med beslag belägga virke, som kan dömas förbrutet. Sistberörda befogenhet tillkomme jämväl den bevakande personalen vid skogsstaten; har någon av denna gjort beslag, skall han, så snart ske kan och senast inom fjorton dagar, göra anmälan därom hos någon av de åtalsberättigade.

Varder ej inom fyrtiofem dagar, från det beslag skedde, åtal i laga ordning anställt, vare beslaget förfallet; ägande skogsstatstjänstemannen att, innan åtal anhängiggjorts, häva beslag, som hos honom anmälts.

13 §.

Virke, som enligt denna lag dömes förbrutet, skall av åklagaren försäljas å offentlig auktion, så kungjord som om auktion å utmätt lös egendom är stadgat. Begär, innan frågan om virkes förverkande slutligen prövats, virkets ägare, att försäljning skall äga rum, eller finner, på anmälan av åklagare, överexekutor, att fara är för virkets förstörelse, eller att kostnaden för dess förvarande skulle bliva större än skäligt är, förordne överexekutor, att virket skall säljas i den ordning nyss sagts; och skall i ty fall virkets ägare, där han är känd och inom riket boende, eller, där han bor utom riket men inom riket har känt ombud, som äger att för honom mottaga stämning och avgiva svaromål, ombudet genom åklagarens försorg bevisligen underrättas om auktionen minst åtta dagar, innan den hålles. Anmälan av åklagare, varom här ovan sägs, skall vara åtföljd av fullständig, av två trovärdiga män styrkt förteckning, utvisande virkets mängd och beskaffenhet.

14 §.

Böter, som enligt denna lag ådömas, ävensom genom försäljning av förbrutet virke uppkommen behållning och utdömd ersättning för virke, som undgått beslag, fördelas så, att en fjärdedel, dock högst ettusen kronor, tillfaller åklagaren samt återstoden skyddsskogsfonden i länet; dock att, där någon av den bevakande personalen verkställt beslaget, denne skall av åklagarandelen undfå hälften.

Försäljes i beslag taget virke, innan det dömts förbrutet, skall, till dess frågan därom blivit slutligen avgjord, försäljningssumman ned sättas i riksbanken på sätt särskilt är stadgat; och skall om sådana

medels insättning i bankinrättning vidare gälla vad i 160 § utsökningslagen sägs.

15 §.

Saknas medel till fulla gäldandet av böter, vartill någon enligt denna lag fälles, skall förvandling ske enligt allmänna strafflagen.

Övergångsbestämmelser.

Denna lag, varigenom lagen den 24 juli 1903 angående skyddskogar (nr 79 s. 7) upphäves, skall träda i kraft den 1 juli 1923.

Dock skall iakttagas:

1) Beträffande de områden, därå jämlikt meddelade förordnanden nyssnämnda lag dittills ägt tillämpning, skall så anses, som hade förordnande enligt 1 § i den nya lagen meddelats.

2) I fråga om avverkning, som ägt rum före denna lags ikraftträdande, skall den förut gällande lagen äga tillämpning.

3) Har utsyning skett enligt den tidigare lagen, men avverkning av det utsynade icke utförts innan den nya lagens ikraftträdande, må den verkställas därefter, dock icke senare än inom fem år från utsyningen eller den kortare tid, som därvid bestämts.

4) I fråga om flygsandsfälten i Hallands län skall vad före denna lags ikraftträdande gällt fortfarande lända till efterrättelse, till dess annorlunda varder av Konungen förordnat.

---

*Utdrag av protokollet över jordbruksärenden, hållet inför Hans Maj:ts
Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 27 oktober 1922.*

Närvarande:

Statsministern och ministern för utrikes ärendena BRANTING, statsråden
LINDQVIST, THORSSON, OLSSON, SANDLER, SVENSSON, HANSSON, ÅKERMAN,
LINDERS, SCHLYTER, ÖRNE.

Departementschefen, statsrådet Linders anför efter gemensam beredning med chefen för justitiedepartementet.

I sammanhang med de förut anmälda ärendena angående förslag till skogsvårdslag och lag angående vård av kommunsskogar, sockenallmänningsskogar samt vissa stiftelsers, föreningars och sällskaps skogar anhåller jag att i dag slutligen få framlägga *förslag till lag angående skyddsskogar*.

Vid fråga om särskilda bestämmelser i den föreslagna skogsvårdslagen för skogsmarker, som för sitt bibehållande i skogbärande skick tarva en särskild omvårdnad, har jag yttrat, att jag icke kunnat biträda skogslagstiftningskommitténs förslag att upphäva den nuvarande skyddsskogslagen och föra de därunder lydande skogarna in under den förstnämnda lagen och dess bestämmelser om skogar i exponerade lägen. I stället har jag ansett de brister, som befunnits vidlåda 1903 års skyddsskogslag, böra avhjälpas genom utarbetande av en ny sådan lag. Jag anhåller nu att få redogöra för skälen till denna ståndpunkt.

Av de skogar, om vilka förordnande enligt skyddsskogslagen meddelats, ligger den vida övervägande delen inom Jämtlands län. Enligt uppgift i domänstyrelsens årsberättelse för år 1920 utgjorde skyddsskogarna inom nämnda län 1,100,000 hektar, medan inom Kopparbergs län funnos 32,100 hektar, inom Västernorrlands län 4,380 hektar samt inom Gottlands län 1,704 hektar. De erfarenheter från lagens tillämpning, som vunnits, avse ock huvudsakligen Jämtlands län. Jag kommer sålunda i det följande att hänföra mig till de därinom belägna skyddsskogarna, då det som sagt är förnämligast om dem det är fråga och för övrigt vad som gäller om dem i stort sett lärer gälla även beträffande övriga skyddsskogar.

De avseenden, i vilka klagomål kommit till synes beträffande de inom skyddsskogarna rådande förhållandena, hava gällt såväl den skötsel eller vård, som med nuvarande bestämmelser kan komma dessa skogar till del, som utsyningsförfarandet och kontrollen. Klagomålen hänföra sig med andra ord dels till själva det fundamentala i skyddsskogslagen och dels till tillämpningen av lagen, sådan den är.

Brister i skyddsskogslagen.

Det har sålunda anmärkts,

att lagen icke förpliktar skogsägarna till några som helst åtgärder efter avverkning för underlättande av föryngringen, där sådana åtgärder äro behöfliga, och till följd härav icke ger några säkra garantier för att ny skog inom rimlig tid skall uppkomma i den avverkades ställe,

att även med hänsyn till ett frivilligt utförande av återväxtåtgärder och andra skogsvårdsarbeten de nuvarande förhållandena äro otillfredsställande, enkannerligen ifråga om understöd av allmänna medel,

att med den nuvarande organisationen av lagens handhavande skyddsskogsutsyningarna i allmänhet överlämnas åt tillfälligtvis anställd extra personal, vilket menligt inverkar på kontinuiteten för utsyningarna,

att det är svårt att få till stånd en effektiv kontroll över avverkningarna,

samt att det saknas bestämmelser om giltighetstiden för träden vid utsyningen åsätta stämpelmärken, om hantlangningskostnadernas gäldande, om viss tid för begärandet och verkställandet av utsyningar under året m. fl. mera i andra planet kommande förhållanden.

Av dessa sålunda angivna spörsmål är det, som avser organisationen utav lagens handhavande, det som är avgörande för frågan om en särskild lag för skyddsskogarna eller deras inordnande i den allmänna skogsvårdslagen.

Organisationen av lagens handhavande.

Huvudinnebörden i 1903 års skyddsskogslag är, att annan avverkning än till husbehov må äga rum allenast efter utsyning. Denna utsyning skall verkställas av skogsstatens tjänstemän. Då lagen tillkom, torde man hava tänkt sig, att det blivande skyddsskogsområdet skulle komma att utgöras av vissa bälten i fjällslutningarna nedom kalfjällen. Vid utstakningen å marken erhöi emellertid skyddsskogsområdet en avsevärt större omfattning, så att det ej endast kom att omfatta den egentliga fjällskogen i fjällens omedelbara närhet, utan jämväl betydliga områden av det stora skogslandet nedom fjällskogsbältena. Att vid dessa förhållanden stora krav blevo ställda på skogsstatens personal, är uppenbart. Då länsstyrelsen efter lagens trädande i kraft den 1 januari 1905 i samma månad utfärdade interimistiskt förordnande, enligt 1 § 2 mom.

Bihang till riksdagens protokoll 1923. 1 saml. 124 häft. (Nr 158.) 2

i lagen, angående skyddsskogarnas omfattning i länet, var detta uppdelat i allenast fyra revir.

I skrivelse till Kungl. Maj:t den 9 oktober 1906 androg domänstyrelsen följande:

För utförande av utsyning under 1905 och 1906 hade anställts ett ganska stort antal extra skogstjänstemän. Den redan tillförene inom ifrågavarande delar av länet anställda skogspersonalen hade endast i mycket ringa grad kunnat handlägga utsyningar åt enskilde inom skyddsskogsområdet eller utöva i samband därmed nödig kontroll över avverkningen, enär personalens tid tagits i anspråk för förrättningar å de allmänna skogarna, däri inbegripna jämväl renbetesfjällen. Erfarenheten hade sålunda otvetydigt visat, att genom skyddsskogars avsättande i länet göromål tillkommit i sådan myckenhet, att en stadigvarande ökning av skogspersonalen inom länet vore absolut nödvändig, även om minskning av skyddsskogarnas omfattning kunde tänkas inträda, sedan Kungl. Maj:t definitivt fastställt skyddsskogsgränsen. Då det därjämte visat sig att, därest utsyningsförrättningarna åt enskilde inom skyddsskogsområdet måste anförtros så gott som uteslutande åt extra skogstjänstemän, bristande lokalkännedom hos förrättningsmännen samt ojämnhet i arbetets utförande icke kunde undvikas, i det att personalen komme att i stor utsträckning växla från år till år, samt på grund därav berättigt missnöje med lagens tillämpning vore att motse, föreslog styrelsen en omreglering av skogstjänstemännens i länet tjänstgöringsområden genom inrättandet av tre nya revir därstädes. Vid denna reglering ansåg styrelsen sig böra, så vitt ske kunde, sträva mot det mål, att skyddsskogarna skulle komma att till huvudsakliga delar tillhöra vissa revir, på det att skogstjänstemännens arbete med vården av statens skogar måtte i så ringa mån som möjligt föranleda bristande intresse för de enskilde skogsägarnes skogshushållning

Vid föredragning av detta domänstyrelsens förslag inför Kungl. Maj:t den 12 januari 1907 erkände departementschefen till fullo behovet av en omreglering av skogstjänstemännens tjänstgöringsområden i länet och en ökning i antalet av den ordinarie skogspersonalen därstädes, men ansåg, att det av styrelsen framlagda förslaget om inrättande av tre nya jägmästarbefattningar i Jämtland icke lämpligen borde företagas till slutligt avgörande, förrän skyddsskogsgränsen inom länet blivit av Kungl. Maj:t definitivt bestämd.

Frågan upptogs sedan ånyo av domänstyrelsen i dess framställning om anslagsbehovet för skogsväsendet för år 1911, därvid styrelsen förnyade sitt förslag om inrättande av tre nya jägmästartjänster i Jämtlands län. Departementschefen tillstyrkte förslaget, och detta bifölls av riksdagen.

Den utökning av den ordinarie revirpersonalen, som sålunda ägde rum med ingången av 1911, visade sig emellertid ingalunda vara tillfyllest för att avhjälpa de missförhållanden, rörande vilka domänstyrelsen uttalat farhågor. Klagomålen över den med skyddsskogsutsyningarna

betrodna personalens oerfarenhet och ständiga ombytande samt den därav följande bristen på enhetlighet och kontinuitet i utsyningsarnas verkställande blevo allt allmännare. Av en med skyddsskogarna väl förtrogen skogsman beskrevos förhållandena år 1916 sålunda:

»Skyddsskogsassistentbefattningarna höra till de minst eftersökta, enär de tillsättas endast för sommarmånaderna, vanligen under tiden 1 juni—31 oktober. Den, som söker en dylik befattning, kan således riskera att få gå arbetslös under övriga delen av året. Häri ligger orsaken till att det vanligen är de allra yngsta skogstjänstemännen, som anmäla sig som sökande till dessa befattningar. En å två somrar tillbringa de sålunda i skyddsskogarna och erhålla därefter vanligen andra, mer långvariga förordnanden. De ha således sällan eller aldrig tillfälle att besöka hyggesplatserna, sedan stämplingarna avverkats, och kunna således ej heller utöva den självkontroll över utförda stämplingar som är synnerligen viktig för en utsyningsförrättares utbildning. Ej heller kunna de under en sommar vinna den praktiska erfarenhet om fjällskogarnas natur, som är förutsättningen för en målmedveten skyddsskogsskötsel. Visserligen äro skyddsskogarna, efter att förut hava skötts av uteslutande extra personal, sedan den 1 januari 1911 inrangerade under revirförvaltningarna, men om någon avsevärd fördel vunnits därmed är tveivelaktigt. Vid den år 1911 genomförda revirdelningen i Jämtland och Härjedalen avpassades visserligen revirens storlek så, att skyddsskogsskötseln ej skulle behöva stå tillbaka för statsskogförvaltningen. På grund av skogsskötselns fortgående utveckling samt förbättrade kommunikationer, vilka möjliggöra virkets noggranna tillvaratagande, kan det emellertid befaras, att revirförvaltarne alltmer tvingas koncentrera sitt arbete på skötseln av statsskogarna. Då detta i viss mån gäller även för den å varje skyddsskogsrevir fast anställde assistenten blir följden den, att de enskildes intressen i huvudsak komma att handhavas av tillfälligtvis anställda extra skogstjänstemän.»

Redan i den norrländska skogsvårdskommitténs den 16 mars 1912 avgivna betänkande framlades förslag att ordna förvaltningen av skyddsskogarna på ett annat sätt, nämligen genom att upprätta en särskild förvaltning och personal för de enskilda skogarna inom, bland annat, skyddsskogsområdet och Särna socken i Dalarna samt beträffande de inom Västernorrlands och Jämtlands län belägna enskilda skogar, varå förordningen den 29 juni 1866 var gällande. Den föreslagna organisationen omfattade för de omförmälda skogarna en skogsinspektör, tre ordinarie, två biträdande och sex extra skogsingenjörer samt elva ordinarie och ett av behovet påkallat antal extra tillsyningsmän.

Detta av den norrländska skogsvårdskommittén väckta förslag om skyddsskogsskötselns fullständiga skiljande från statsskogförvaltningen vann en allmän opinion för sig inom de för skyddsskogarna intresserade kretsar.

Då det för *kommittén* gällde att fatta ställning till dessa frågor, fann kommittén de uppgifter, som efter en reviderad lagstiftning för

skyddsskogarna borde åligga skyddsskogsmyndigheterna, nära överensstämma med dem, som i fråga om andra enskilda skogar tillkomme skogsvårdsstyrelserna, och härav väcktes hos kommittén tanken på att under dessa styrelser förlägga även skyddsskogarna.

Kommittén yttrade härom vidare bland annat:

»Fördelarna av en sådan lösning hava synts kommittén påtagliga. Först och främst torde de hittillsvarande, för kontinuiteten i skogshushållningen så menliga täta ombytena av tjänstemän vida säkrare kunna undslippas härigenom än genom det föreslagna avskiljandet av en särskild personal inom skogsstaten för skyddsskogarna, då väl även med ett dylikt avskiljande detta icke torde komma att för de särskilda tjänstemännen bliva annat än mer eller mindre temporärt. Sålunda skulle enligt den norrländska skogsvårdskommitténs ovan omnämnda förslag av de tjänstemän, skogsingenjörerna, vilka skulle hava den omedelbara befattningen med ifrågavarande skogar, endast en inom varje skogsvårdsområde hava ordinarie anställning. Beträffande de övriga har man väl — såsom av förslaget om ålderslägg efter fem års tjänstgöring framgår — tänkt sig, att de biträdande skogsingenjörerna skulle bliva mera stadigvarande på sina platser, medan åter de extra skogsingenjörerna, vilkas antal i förslaget beräknats till minst sex, eller mer än hälften av samtliga skogsingenjörer, skulle anställas allenast under sex månader av varje kalenderår. Om än genom den ordinarie skogsingenjörens fritagande från varje befattning med statens skogar vunnos en förbättring av de nuvarande förhållandena, skulle dock därmed på grund av de ombyten, som säkerligen komme att fortfara beträffande de extra och även, ehuru i något saktare tempo, de biträdande skogsingenjörerna, den förtrogenhet med lokala och för skyddsskogarna specifika förhållanden, som måste finnas hos alla handhavarna av de därom gällande lagföreskrifterna, för att ett tillfredsställande resultat skall bliva ernått, icke vinnas.

Med skogsvårdsstyrelsernas personal är förhållandet annorlunda. Denna undergår endast sällan förflyttning från en plats till en annan, och där så sker, är det i regel inom samma styrelseområde. Den för en skogs rätta skötsel betydelsefulla kännedomen om dess specifika egendomligheter är här med andra ord i regel att räkna på.

Skyddsskogstjänstemännens stabilitet är emellertid av vikt icke allenast för deras kännedom om de lokala förhållandena, utan ock med hänsyn till olikheten mellan de forstliga myndigheternas verksamhet å enskilde tillhöriga skogar och å statens skogar. Medan denna senare är ett direkt handhavande av skogshushållningen efter de av staten tillämpade riktlinjerna, går den förra ut på att kontrollera den av skogsägarna själva utövade hushållningen, så att denna håller sig inom de av lagen utstakade gränserna, samt att lämna dem upplysningar och bistånd till ernående av en god skogsvård. Ett förflyttande av skogsstatstjänstemännen fram och tillbaka mellan dessa båda verksamhetsområden skulle svårligen kunna undgå att bliva till men, och detta så mycket mera som den undervisande och understödjande verksamhetsgrenen, vilken utgör tyngdpunkten uti skogsvårdsstyrelsernas arbeten, för framtiden bör bliva även å skyddsskogarna den viktigaste och mest maktpåliggande, men hittills varit för skogsstatstjänstemännen tämligen främmande. I Väster- och Norrbotten har väl med 1915 års skogsförfattningar en verksamhet i berörda riktning tagit sin början, men även där torde dock den fiskaliska sidan av skogstjänstemännens åligganden vara den övervägande.»

Med hänsyn till det resultat, vartill kommittén sålunda kommit, framkastade kommittén vidare den frågan, huruvida därav borde, åtminstone för Jämtlands län, föranledas en särskild skogsvårdsstyrelse för skyddsskogarna eller eljest en uppdelning ske mellan flera sådana styrelser. Något bestämt förslag i sådant hänseende har dock kommittén icke framlagt.

Kommitténs ordförande, vilken som förut nämnts avgivit ett särskilt reservationsförslag, har i fråga om skyddsskogarnas överflyttande uti den allmänna skogsvårdslagen och under skogsvårdsstyrelsernas tillsyn intagit samma ståndpunkt som kommittén. Så är även förhållandet med *skogsvårdsstyrelsernas delegerade* i det förslag, som av dessa avgivits.

Domänstyrelsen har däremot föreslagit de nuvarande skyddsskogarnas bibehållande uti en särskild lag och under tillsyn av skogsstatens tjänstemän. Styrelsen har ansett endast dessa äga nog kompetens för ett rätt handhavande av dessa skogar samt funnit den emot det hittillsvarande systemet riktade kritiken icke äga något större fog. I det förra hänseendet har styrelsen anfört:

Det kunde i rätt stor utsträckning sägas, att skogshushållning inom skyddsskogsområdena icke vore en ekonomisk hantering. Skogen inom dessa områden hade nämligen en helt annan uppgift än inom andra orter, i det att den ej finge utan vidare skördas, då den vore mogen. Denna uppgift sträckte sig vida utöver att enbart vara en inkomstkälla för ägaren. Vidsträckta områden krävde skogens i viss mån orubbade fortbestånd för att en trädvegetation där över huvud skulle kunna förekomma. Även med hänsyn till nederbördens fördelning och ytvattnets avrinning spelade förekomsten av skyddsskogarna en betydande roll.

Det vore emellertid ej blott den inskränkning i avverkningen av dessa skogar, vilken ägaren måste underkasta sig, som gäve berättigande åt nyssnämnda uttalande, att skogshushållning å skyddsskogarna icke vore en ekonomisk hantering, utan också de svårigheter och kostnader, som vore förenade med att åstadkomma återväxt å dessa skogar.

Dessa svårigheter hade till stor del sin grund i de klimatiska förhållanden, vilka inom sagda trakter vore rådande, men härtill komme även inverkan av stormar och de nackdelar, som följde av en stundom grund och mager jordmån. Alla dessa omständigheter, vilka stundom var för sig kunde vara nog så hinderliga för skogens föryngring, föranledde, där de samverkade, till en sådan behandling av skogen att för att rätt kunna taga hänsyn härtill erfordrades en ingående kännedom om dessamma. Det gällde alltså beträffande dessa skogars skötsel att hos dem, som omhändertog dem, skulle finnas ej blott den teoretiska kunskap, som erfordrades för att kunna rätt bedöma alla dessa biologiska faktorerers olika inverkan utan ock en från det praktiska livet vunnit erfarenhet om sättet att kunna neutralisera verkningarna av de svåra förhållandena.

Styrelsen hade med det sagda i korthet velat framhålla, att en riktig behandling av skyddsskogarna vore ett synnerligen svårlöst problem samt att missgrepp därvid kunde bliva ödesdiga. Det vore därför av vikt, att utsyningsförfarandet

vid avverkningar i skyddsskogarna lades i fullt kompetenta händer, och syntes det styrelsen ofrånkomligt, att endast avgångsexamen från skogsinstitutets högre kurs eller skogshögskolans jägmästarekurs kunde kvalificera för dylika arbeten, och att man icke kunde eftergiva kravet, att varje avverkning inom skyddsskogarna, som icke avsåge fastigheternas husbehov, skulle föregås av stämpling av varje särskilt träd.

Vad angår den kritik, som av kommittén ägnats de av skogsstaten verkställda utsyningarna åt skyddskogarna, har domänstyrelsen funnit deusamma vederlagd uti de yttranden, som Norrlands skogsvårdsförbund och Sveriges skogsägareförbund avgivit över kommitténs betänkande. Styrelsen har förklarat sig med hänsyn därtill icke hava något att i denna sak vidare tillägga än att de av skogspersonalen å skilda tider verkställda utsyningarua i stort sett finge anses giva uttryck åt den uppfattning angående, huru dylika utsyningar borde utföras, som vid tiden för utsyningarnas verkställande varit gällande. Om berörda kritik såges mot sagda bakgrund, och det förhållandet beaktades, att vid tidigare utförda utsyningar virkessortiment, som vid en senare granskning befunnits böra uttagas, vid utsyningstillfället icke ägt saluvärde, och därjämte observerades, vad styrelsen anfört i fråga om det alltjämt ännu olösta problem, som hette skyddsskogarnas föryngring, torde ej mycket av denna kritik kvarstå såsom berättigat.

Sveriges skogsägareförbund har i sitt av domänstyrelsen åberopade yttrande anfört:

»Kommittén har riktat en kritik mot det sätt, på vilket skogsstaten skött skyddsskogsutsyningarna, samt har därvid meddelat en statistik rörande tjänstgöringstidens längd, ombyten å tjänstemän m. m. bland stämplingsförrättarna å skyddsskogarna.

Förbundet har en från kommittén avvikande åsikt om det sätt, på vilket skogsstaten skött denna uppgift. Må vara att vissa berättigade anmärkningar kunde göras mot stämplingarna under de första åren, som skyddsskogslagen tillämpades. Dessa anledningar till klagomål ha dock numera bortfallit. Skyddsskogsstämplingarna verkställas numera i allmänhet tillfredsställande och ge ej anledning till berättigat klander. Måhända kunna även nu enstaka fall påvisas, då mindre goda stämplingar utförts, men dylika undantagsfall skulle förvisso lika litet kunna undvikas, om stämplingarna lades under skogsvårdsstyrelserna, samt bevisa intet om det nuvarande systemets olämplighet. Kommittén synes ej hava till fullo beaktat, att stämplingarna å skyddsskogarna äro ett säsongarbete, som sommartid kräver väsentligt ökade arbetskrafter. Svårighet att anskaffa dylika kommer att förefinnas för skogsvårdsstyrelserna i minst lika hög, om ej rent av i högre grad än för domänstyrelsen.

Måhända är det i känsla härav, som kommittén velat rucka på de nuvarande bestämmelserna om skyddsskogsutsyningarnas utförande. Enligt dessa nu gällande bestämmelser skall individuell utsyning, d. v. s. stämpling av varje särskilt träd,

ske under skogligt bildad tjänstemans personliga ledning. Kommittén föreslår, att denna individuella utsyning ej skall vara ovillkorlig, utan att den skall kunna ersättas av s. k. anvisning, varvid å marken anvisas viss markerad avverknings-trakt, eller att rent av det skall överlämnas åt skogsägaren att själv utsyna enligt ett av honom framlagt förslag. Genom dessa förenklingar av proceduren torde kommittén måhända ha tänkt sig att göra det möjligt för skogsvårdsstyrelsen att gå i land med uppgiften. Förbundet är för sin del övertygat därom, att skola skogsvårdsstyrelserna överhuvudtaget alls kunna övertaga detta arbete, så är det alldeles nödvändigt, att det nuvarande kravet å individuell utsyning genom kvalificerat folk helt släppes och enligt kommitténs förslag ersättes med stämpling av länsskogvaktare, eller endast »anvisning» eller rent av fullmakt för skogsägaren att själv stämpla. Ty skogsvårdsstyrelsen lär aldrig bli i stånd att sommartid uppdriva den tjänstemannastyrka, som en individuell utsyning kräver. Det torde vara domänstyrelsen, vilken förfogar över en reserv av ett par hundratal extra tjänstemän, förbehållet att kunna lösa denna uppgift. Man har ett intryck av att skogsvårdsstyrelserna i allra högsta grad komme att taga sig vatten över huvudet, om de gäve sig in på denna sak, vilken därför även enligt kommittén icke kan lösas utan mycket starka förenklingar i själva utsyningsförfarandet. Att dessa förenklingar skulle bli till gagn för skyddsskogarnas skötsel och utveckling tillåter sig emellertid förbundet betvivla. Förbundet har därför icke känt sig helt övertygat om gagnet av att överflytta skyddsskogstämplingarna från skogsstaten till skogsvårdsstyrelserna.»

I sitt likaledes av domänstyrelsen åberopade yttrande har *Norrlands skogsvårdsförbund* framhållit samma båda synpunkter som skogsägarförbundet, nämligen dels att det skulle vara mindre välbetänkt att inom de ömtåliga skyddsskogarna söka införa ett mindre noggrant förfaringssätt än den nuvarande individuella utstämplingen, och dels att, då redan domänstyrelsen haft vissa svårigheter att kunna anskaffa tjänstemän för utsyningarna och nödgats tillgripa utvägen att därtill förordna unga och oerfarna tjänstemän, dessa svårigheter givetvis skulle bli ännu större för skogsvårdsstyrelserna, vilka icke hade samma möjligheter som domänstyrelsen att bereda sysselsättning för den del av personalen, för vilken arbetet i skyddsskogarna på grund av omständigheternas makt bleve ett säsongarbete. Förbundet har sålunda funnit mycket tungt vägande skäl tala mot bifall till kommitténs förslag och för ett bibehållande tills vidare av den nuvarande ordningen, enligt vilken bestyret med skyddsskogslagens handhavande åvilar domänstyrelsen och skogsstaten. På samma gång har förbundet emellertid förklarat ett fullkomnande av det bestående i vissa avseenden synnerligen påkallat, samt till sådana nödiga reformer i främsta rummet räknat uppfyllande av skogsägarnas fordran att till förrättningsmän vid utsyningarna hädanefter endast förordnades tjänstemän, som förvärvat skoglig erfarenhet och icke sådana ur de yngsta och mest oerfarna årsklasserna. Sin

uppfattning i dessa punkter har förbundet sammanfattat sålunda, att skyddsskogarna allt fortfarande borde bibehållas under skogsstatens uppsikt och kontroll, att till förrättningsmän vid utsyningarna borde förordnas endast tjänstemän med skoglig erfarenhet, att tillstånd till avverkning för annat ändamål än husbehov endast undantagsvis borde medgivas annat än efter stämpling samt att effektiv kontroll över utsyningarna borde anordnas. Härförutom har, i syfte att för staten underlätta anskaffandet av förrättningsmän och samtidigt göra lagen mindre tyngande för skogsägaren utan att dock i någon mån vedervåga dess effektivitet, föreslagits, att skogsägare, som i sin tjänst hade anställd fackligt utbildad skogstjänsteman, skulle på framställning kunna erhålla domänstyrelsens tillstånd för sådan tjänsteman att under vederbörlig kontroll handlägga utsyningsförrättningar å sina skyddsskogar, samt att, om skogsägaren genom sakkunnig person låtit utarbeta hushållningsplan för skog inom skyddsskogsområdet, han borde äga rätt att få sådan plan granskad av vederbörande överjägmästare och fastställd att tjäna till ledning vid skogens skötsel, varvid skilda skogar kunde sammanföras till en gemensam hushållsenhet.

Av övriga yttranden, som inkommit, hava de utav skogsstatens tjänstemän avgivna gått i riktningen av ett bibehållande utav den nuvarande organisationen.

Skogsvårdsstyrelsen i Jämtlands län har däremot anslutit sig till förslaget om skyddsskogarnas förläggande under skogsvårdsstyrelserna.

Sistnämnda ståndpunkt har även länsstyrelsen intagit. Styrelsen har nämligen förklarat sig anse lämpligast, att skyddsskogarna komme under tillsyn av samma myndighet, som hade att tillse de enskildas skogar i allmänhet, alltså under skogsvårdsstyrelsen. Detta hade enligt länsstyrelsens mening sin särskilt stora betydelse för den viktiga sida av tillsyningsmyndigheternas verksamhet, som avsåge framkallande och understödjande av positiva åtgärder till skogsskötselns fromma. Å andra sidan måste dock åt skogsvårdsstyrelsen givas större garantier, än enligt kommitténs förslag vore fallet, för ett sakkunnigt och tillfredsställande utförande av dess uppdrag i såväl förevarande som andra hänseenden. Sålunda borde skogsvårdsstyrelsens sammansättning ombildas, så att den skogligen sakkunskapen alltid finge någon företrädare där, exempelvis genom en av Kungl. Maj:t tillsatt, forstligt bildad ledamot, som tillika kunde vara sekreterare. Ävenså erfordrades en ökad tillgång på sakkunniga arbetskrafter för styrelsen.

Av det anförda framgår, huru ömtålig och svårlöst frågan om de nuvarande skyddsskogarnas ställning och handhavande enligt den nya lagstiftningen är. Någon meningsskiljaktighet föreligger icke därom, att dessa skogar för en rätt och deras fortvaro säkerställande skötsel kräva särskilda förutsättningar hos de handhavande myndigheterna både i fråga om teoretisk fackutbildning och praktisk erfarenhet. Från deras sida, vilka påyrkat skyddsskogarnas fortfarande handhavande av skogsstaten, har hävdats nödvändigheten av att handhavarna besitta tillräckligt hög fackutbildning och omöjligheten att få detta krav uppfyllt, om skyddsskogarna förläggas under skogsvårdsstyrelserna. De återigen, som förordat sistberörda anordning, hava däri sett ett bättre tillgodo-seende av den kändedom om lokala förhållanden och övrig praktisk erfarenhet, som befunnits i allt för hög grad brista hos hittillsvarande utsyningsförrättare. Att finna en lösning, som fullt nöjaktigt tillgodoser båda kraven, ställer sig synnerligen svårt.

Väger man emot varandra de skäl, som andragits för skogsstatens och för skogsvårdsstyrelsernas befattning med skogarna i fråga, lära emellertid de förra skälen vara att anse som de tyngst vägande. Visserligen torde den framkomna kritiken mot det sätt, varpå utsyningarna under de gångna åren av skyddsskogslagens tillämpning ägt rum, icke hava helt vederlagts utav vad domänstyrelsen däremot anfört och åberopat; särskilt synes därvid bemärkansvärt det av Norrlands skogsvårdsförbund gjorda uttalandet om förordnande hädanefter endast av erfarna utsyningsförrättare såsom en nödvändig reform. Men att under de sista åren domänstyrelsen lyckats få till stånd bättre förhållanden synes mig hava framgått, och man torde kunna påräkna en fortsatt förbättring härutinnan. Å andra sidan äro ock de invändningar, som gjorts beträffande skogsvårdsstyrelsernas förmåga att skaffa tillräckligt stor och tillräckligt kompetent personal, synnerligen allvarliga. Det är att märka, att i flertalet av de yttranden, i vilka anslutning till tanken på skyddsskogarnas förläggande under skogsvårdsstyrelserna skett, på samma gång gjorts mer eller mindre bestämda förbehåll om förstärkning av såväl styrelsernas egen som deras tjänstemäns fackliga kompetens. Även om föreskrifter meddelades till vinnande härav, torde emellertid därmed icke kunna ernås samma grundval för en bättre tingens ordning som ett bibehållande av skogsstatens befattning med dessa skogar kan erbjuda.

Jag har alltså ansett mig icke böra tillstyrka någon ändring av den nuvarande organisationen utav skyddsskogarnas handhavande.

Jag övergår nu till det inom departementet uppgjorda förslaget till ny lag i ämnet. Vid utarbetandet av detta har man haft att tillgå kommitténs och reservantens bestämmelser om skyddsskogar och skogar i exponerat läge i deras allmänna skogsvårdslag samt av domänstyrelsen uppgjort särskilt förslag. Skogsvårdsstyrelsernas delegerade hava i sitt lagförslag inlagt skyddsskogarna uti en särskild paragraf. Vad angår domänstyrelsens förslag har särskilt varit att märka, att däri icke stadgats någon kulturskyldighet. En del däri intagna bestämmelser äro av mera reglementarisk innebörd, och det kunde därför sättas i fråga, huruvida de böra hava sin plats i själva lagen. Emellertid återfinnas de i stort sett i de väster- och norrbottniska skogsförordningarna, vilkas handhavande likaledes tillkommer skogsstatens tjänstemän, och med hänsyn härtill och då de avse förhållanden, som föranlett klagomål över den hittillsvarande lagen, hava bestämmelserna medtagits i departementets förslag.

De avseenden, vari ändringar eller förbättringar påkallats i de förutvarande skogsvårdsbestämmelserna, får jag tillfälle att behandla under respektive paragrafer i förslaget.

1 §.

Bestämmelserna om de skogar, som böra falla under lagen, äro desamma, som förefinnas i den nuvarande lagen. I fråga om innebörden av meddelat förordnande har i överensstämmelse med vad som skett beträffande svårförnygrade skogar i den föreslagna allmänna skogsvårdslagen endast hänvisats till de följande bestämmelserna i lagen.

2 §.

Huvudinnebörden i ett förordnande, att en skog skall behandlas såsom skyddsskog, är att för avverkning till annat ändamål än husbehov fordras medverkan av vederbörande skogsvårdsmyndighet.

*Avverkning
till husbehov.*

De föreskrifter angående husbehovsuttag, vilka av kommittén och reservanten föreslagits beträffande svårförnygrade skogar, avsågo jämväl skyddsskogar. De inneburo, att avverkning till husbehov i allmänhet icke skulle vara underkastad annan inskränkning än som följde av en tillämpning av de föreslagna ungsogsreglerna. Dock skulle skogsvårdsstyrelsen äga att även mot husbehovsavverkningen freda vissa bestämda träd eller viss trakt, om och så länge så funnes angeläget och annan tillgång till husbehovets uttagande funnes, som utan märkligt men för ägaren kunde anlitas.

Domänstyrelsens skyddsskogsförslag innehåller, med i regel fritt uttag till husbehov, befogenhet för vederbörande utsyningsförrättare att där han ansåge nödigt att vissa träd överhölles såsom fröträd eller att till skydd för återväxten avverkning till husbehov inom visst område tillsvidare ej finge äga rum meddela föreskrift härom vid förrättningen. Sådana fröträd skulle genom förrättningsmannens försorg förses med tydliga märken och sådant område å marken tydligt utmärkas. Utan vederbörande skogsstatstjänstemans tillstånd finge sedan avverkning av fröträden eller av skog inom dylikt område icke äga rum. Domänstyrelsens förslag bibehåller dessutom stadgandena i den nuvarande lagens 2 § om rätt för Konungen att för visst fall förordna om större inskränkning i ägarens rätt att bruka skogen än som regelrätt följer med en skyddsskogsförklaring, samt om rätt för ägaren att i sådant fall påfordra fastighetens inlösen av staten.

De angivna bestämmelserna om hållandet av fröträd äro hämtade från lappmarksförordningen. Om utökningen av desamma i vad angår fredandet av visst område har domänstyrelsen anfört, att den ansetts nödig med hänsyn till förhållandena inom skyddsskogarna, samt att det icke syntes behöva befaras, att därigenom fastighetsägarens intressen skulle trädas för nära, enär i regel endast smärre områden torde komma att beröras därav.

Ehuru husbehovsavverkningen å svårförnygrade skogar ansetts i regel böra lämnas fri, kunde det sättas ifråga, om icke annat borde gälla å skyddsskogarna, då ju där ännu ömtaligare förhållanden äro till finnandes. Emellertid har i avgivna yttranden framhållits och av domänstyrelsen vitsordats, att erfarenheten hittills givit vid handen, att husbehovsavverkningar å skyddsskogarna i regel icke få den omfattning, att de utöva någon menlig inverkan för den kvarstående eller närbelägna skogen. På grund härav har icke någon allmän inskränkning i husbehovsuttaget ansetts böra stadgas.

Vad återigen beträffar möjligheten att från husbehovsuttagning fritaga vissa träd eller trakter, har redan i fråga om svårförnygrade skogar i den allmänna skogsvårdslagen en utsträckning av vad domänstyrelsen föreslagit ansetts vara på sin plats, nämligen så till vida att ett dylikt fredningsdecret må kunna meddelas även utan sammanhang med utsyning för saluavverkning. Än mera bör då givetvis detta vara förhållandet här.

Med de sålunda föreslagna bestämmelserna torde det icke vara erforderligt att i den nya lagen bibehålla de nyss omförmälda stadgan-

Departement-
schefen.

dena i den nuvarande lagens 2 §. Genom möjligheten att freda vissa fröträd eller trakter emot husbehovsavverkning lär man nämligen komma så långt i fråga om trygghetsåtgärder, att mera näppeligen skulle kunna behövas. Det må ock anmärkas, att berörda stadganden i skyddsskogslagen icke lära i något fall hava bragts i tillämpning.

*Avverkning
för annat
ändamål än
husbehov.*

Beträffande avverkning för annat ändamål än husbehov, har i förslaget till den allmänna skogsvårdslagen motsvarande bestämmelse för svärföringrade skogar avfattats så, att det fordras myndighetens tillstånd till avverkningen. Därjämte har stadgats, att vid tillstånd skall i allmänhet ske utsyning. I stället för utsyning må dock, där sådant finnes vara tillräckligt, allenast anvisning göras av viss trakt, därå avverkningen får företagas; och finnes ej heller sådan anvisning erforderlig, ity att det är uppenbart, att skogens återväxt icke äventyras genom den sökta avverkningen, så må tillstånd givas utan vare sig utsyning eller anvisning.

Emot dessa bestämmelser, vilka ehuru med någon annan avfattning återfunnos i kommitténs förslag, hade anmärkts, att de därigenom avsedda lättnaderna i skogsvårdsstyrelsernas utsyningsarbete skulle innebära en stor fara för föringringen å svåra marker. Dessa betänkligheter hava särskilt och än mera betonats i de yttranden, som särskilt avse skyddsskogarna.

*Departo-
mentschefen.*

I fråga om skyddsskogarna synas mig några medgivanden av ifrågavarande innebörd icke kunna tillstyrkas, utan avverkningstillstånd endast böra få lämnas i samband med utsyning och stämpling av varje däri inbegripen trädindivid.

Vad som ifrågasatts angående möjlighet att åt fackutbildad tjänsteman hos enskild skogsägare skulle kunna anförtros verkställandet av utsyning, kan jag icke biträda. Den objektiva säkerhet man beträffande dessa förrättningar vill ernå, skulle därmed kunna spillas.

*Omfattningen
av utsyning.*

Den nuvarande skyddsskogslagen stadgar, att skogsägaren är berättigad att på en gång erhålla utsyning i så stor utsträckning, som med skogens återväxt och framtida bestånd är förenlig.

I kommitténs bestämmelser om skyddsskogar och skogar i exponerat läge var föreslaget, att ägaren skulle vara berättigad erhålla tillstånd till avverkning på en gång i så stor utsträckning, som vore med skogens återväxt förenlig; dock att avverkning i den omfattning, att särskilda åtgärder erfordrades för återväxtens betryggande, allenast finge medgivas, om sådana åtgärder kunde företagas utan oskälig kostnad. Därjämte

är att märka, att de av kommittén givna ungskogsbestämmelserna avsetts att gälla även beträffande skyddsskogar och skogar i exponerat läge.

Domänstyrelsen har i sitt förslag bibehållit stadgandet i 1903 års skyddsskogslag.

Av Norrlands skogsvårdsförbund har uttalats, att de särskilda klimatiska förhållanden, som rådde i skyddsskogarna, gjorde det till ett önskemål, att kommitténs bestämmelser rörande växtliga ungskogar utsträcktes att gälla även medelålders bestånd. Förbundet har vidare beträffande avverkningens begränsning i relation till reproduktionsåtgärdernas skälighet anfört följande:

»Där förhållandena äro sådana, att kostnaderna för erhållande av återväxt bliva oskäligt höga, kan emellertid en begränsning i skogens avverkning ej alltid leda till skogens förnyring. Inom skyddsskogsområdet finnas nämligen mycket omfattande skogsarealer, där skogen antingen alls icke reproducerar sig eller, i fråga om granskog, huvudsakligen förnygrar sig på vegetativ väg, men ytterst otillfredsställande, och detta vare sig skogen avverkas på det mest försiktiga sätt eller alls icke. Med hänsyn härtill är kommitténs förslag i vad det avser nu omhandlade, svårförnygrade trakter icke till fyllest. Varken staten eller den enskilde äro betjänade med den av kommittén föreslagna försiktiga avverkningen. Målet, som man vill nå, är, oaktat de därmed förenade kostnaderna, ett nytt bestånd, som skyddar nedanför liggande områden. Då detta ej kan skapas endast genom uppoffringar av den enskilde skogsägaren, bör staten träda hjälpare emellan och giva den enskilde sitt stöd för bestridande av de kostnader, som erfordras för skogens reproduktion. Visserligen kan vidtagande av direkta förnygringsåtgärder i dylika fall knappast ekonomiskt försvaras, om hänsyn uteslutande tages till det blivande beståndets avkastning, men då det, såsom nyss sagts, gäller att genom skogens bibehållande å sådana områden skapa ett oundgängligen nödvändigt skydd för nedanför liggande områden, måste åtgärden även ur ekonomisk synpunkt anses väl berättigad. Skogsvårdsförbundet vill därför föreslå, att statsmakterna ställa årliga anslag till förfogande för förnygringsåtgärders vidtagande i nu omhandlade fall.»

Samma fråga gäller även en anmärkning, som jag förut återgivit vid motsvarande bestämmelse rörande svårförnygrade skogar i den allmänna skogsvårdslagen. Anmärkningen gick ut på, att enda berättigade inskränkningen i detta fall vore den växtbiologiska, nämligen att vederbörande tjänsteman ansåge, att de kulturåtgärder, som skulle vara villkoret för en kraftigare avverkning, ägde för små förutsättningar att lyckas.

Då det ifråga om de svårförnygrade skogarna i den allmänna skogsvårdslagen ansetts vara på sin plats, att jämväl lagens bestämmelser till skydd för den yngre skogen skola äga tillämpning, kunde det synas ännu mera befogat att föreskriva detta beträffande skyddsskogar. Med den

klena och glesa skogsväxt, som finnes å stora delar av dessa, torde emellertid sagda bestämmelser där bliva till föga gagn, och även i övrigt torde förhållandena inom skyddsskogarna göra bestämmelserna mindre behöfliga.

Vad angår anmärkningen att omfattningen av en utsyning borde begränsas endast med hänsyn till växtbiologiska förhållanden, får jag såsom gällande även här åberopa, vad jag häremot anfört vid nyss angivna ställe uti den allmänna skogsvårdslagen.

Vad Norrlands skogsvårdsförbund anfört om marker, där en nöjaktig återväxt icke kan erhållas utan kostnader, som ur skogsekonomisk synpunkt måste betraktas såsom oskäligen, har synts mig vara av den beskaffenhet, att därtill måste tagas hänsyn. Det inom departementet utarbetade förslaget har erhållit en därefter jämkad avfattning.

3 §.

Utsyning. Bestämmelserna i första stycket av denna paragraf äro hämtade från lappmarkslagen och föreslagna av domänstyrelsen. De avse, såsom styrelsen anfört, att för vederbörande meddela, huru utsyning skall sökas och vad vederbörande förrättningsman har att iakttaga i fråga om tiden för utsyningens verkställande samt sökandens underrättande.

Hantlangningskostnad.

I den nuvarande skyddsskogslagen talas om »utsyning, som på statens bekostnad av skogsstatens tjänsteman verkställas». Denna bestämmelse har föranlett åtskilliga tvistigheter, huruvida densamma skulle innebära, att endast *utsyning* men icke *stämpling* av träden skulle vara för skogsägaren avgiftsfri, eller om även stämplings- eller hantlangningskostnaden skulle bäras av staten. Härför har kommittén lämnat en utförlig redogörelse.¹ Jag torde kunna inskränka mig till en blott hänvisning dit, då det resultat, vartill kommittén kommit, eller att hantlangningskostnaden bör påvila skogsägaren, synes hava blivit biträtt utan meningskiljaktighet.

Det har alltså införts stadgande om att vid utsyning sökanden skall utgöra nödig hantlangning.

4 §.

Bland de bristfälligheter, som anmärkts mot den nuvarande lagen, är även att den saknar bestämmelser, som möjliggöra en effektiv kontroll av skyddsskogsavverkningarna.

En närmare redogörelse för berörda anmärkningar har lämnats av

¹ Komm. bet. I, sid. 330—335.

kommittén, som jämväl redogjort för de bestämmelser i kontrollsyfte, vilka finnas i andra skogsförfattningar.¹ För egen del har kommittén ansett stadgande om utsynade träds förseende med stämplingsmärken och rotstämplarnas kvarlämnande å stubbarna hava sin rätta plats i själva lagen, men andra bestämmelser vara av beskaffenhet att böra ingå i de för vederbörande myndigheter eller tjänstemän ifrågakommande reglementariska föreskrifter.

Domänstyrelsen återigen har upptagit bestämmelsen i lappmarksförordningen om förpliktelse för vederbörande att ställa sig till efterrättelse de föreskrifter, som för utövande av kontroll över avverkningen meddelas av skogsstatstjänstemannen.

Då sistberörda bestämmelse är mera överensstämmande med de författningar, enligt vilka skogsstaten har att taga befattning med enskildas skogar, har densamma upptagits i departementsförslaget.

5 §.

Bland de avseenden, vari ändringar eller förbättringar påkallats uti de gällande skyddsskogsbestämmelserna, möter främst frågan om reproduktions- eller andra skogsvårdsåtgärder i sammanhang med avverkning.

*Reproduk-
tionsåtgärder
efter avverk-
ning.*

Den nuvarande lagen stadgar icke någon skyldighet i berörda hänseende. Detta torde hava berott på uppfattningen, att sådana åtgärder icke vore behöfliga eller knappt ens möjliga att vidtaga och att därför det skydd för skogarnas bestående, som låge enbart i utsynings tvånget, finge vara tillfyllest. Om därvid tagits i sikte de närmast kalfjällen belägna, egentliga fjällskogarna, har emellertid med den omfattning, skyddsskogsområdet erhöll, erfarenheten medfört en annan åsikt åtminstone beträffande den längre ned liggande, större delen därav. Av kommittén har återgivits en utav en med skyddsskogarna särskilt förtrogen skogsman avfattad redogörelse för de ifrågavarande markerna², och enligt denna redogörelse måste på stora delar av desamma verkställas kultur, om de skola bliva skogsproduktiva. I en annan från samma håll lämnad framställning heter det bl. a.:

»Man utgick ifrån alldeles för optimistisk uppfattning vid lagens stiftande, då man antog, att återväxten skulle säkerställas enbart genom statskontroll på avverkningarna. Å friska marker äro visserligen utsikterna för skogarnas föryngring goda, men alls icke å de vidsträckta genom olämplig humusform — s. k. råhumus — degenererade markerna eller å marker besvärade med en ymnig ogräsvegetation.

¹ Komm. bet. I sid. 323—327.

² Komm. bet. I sid. 263—266.

Den invändningen skulle någon nu kanske vilja göra, att det nu är för tidigt att yttra sig om denna sak, då lagen endast tillämpats under en tid av 11 år. Jag vill då framhålla, att det finnes många trakter på skyddsskogarna, där föryngringsförhållandena efter gamla avverkningar kunna studeras. Dessa avverkningar hava visserligen förts utan någon som helst tanke på skogsvårdens fordringar, men de hava dock mängen gång slumpvis givit upphov till större eller mindre föryngringsytor, vilka utgöra goda material till studier i föryngringsförhållandena.

Jag har undersökt hundratals sådana ytor på olika marker och i skilda beståndstyper.

Vad granskogarna beträffar kan jag i korthet sammanfatta de resultat, jag kommit till, sålunda:

1) Å bördiga marker i sluttande, fuktiga lägen har återväxten i allmänhet varit nöjaktig i så små luckor, att den omgivande skogen väl beskuggat marken. Å större luckor har vanligtvis en så ymnig örtvegetation infunnit sig, att återväxten omöjliggjorts eller i högsta grad försvårats.

2) Å medelgoda marker har återväxten i allmänhet varit bäst å luckor, som varit så stora, att solljuset fått obehindrat verka på markytan. Denna inverkan har resulterat i en omvandling av markbeteckningen och en ökning av marktemperaturen, vilka båda omständigheter gynnat självsådden. Där efter avverkningarna tjockare risanhopningar uppkommit, hava dessa under långa tider försvårat uppkomsten av återväxt.

3) Å genom djupare råhumusbildning degenererade marker har föryngringen uteblivit eller infunnit sig ställvis och då endast på särskilt karakteristiska platser, nämligen på multnade lågor och grövre grenar, på multnade stubbar och rotarmar, tätt intill förekommande björkar samt någon gång vid rotvalv i mineraljordmänen.

Med sådana resultat för ögonen vågar jag påstå, att skyddsskogslagen med dess bestämmelse om utsyningsväng för stora arealer ej kan tillgodose föryngringsintresset.

Förutom av de resultat, jag kommit till genom egna undersökningar angående föryngringsförhållandena, har jag funnit stöd för denna min uppfattning i offentliga uttalanden av flera med skyddsskogarna förtrogna personer.

Jägmästare Wilh. Lothigius framhöll på ett möte härstädes av »Föreningen för skogsvård i Norrland» år 1908, att »de växande ej allt för illa medfarna bestånden genom den föreskrivna omsorgsfullare utsyningen erhålla värdefull om ock ej tillräcklig vård, då däremot å degenererade marker, uppkomna antingen genom försumpning eller ock genom oförständig avverkning, skyddsskogslagens bestämmelser endast kan förlänga dessa markers övergångstid till impediment, men ej förhindra övergången.»

Samma år anför jägmästare A. Holmgren i en uppsats »Bidrag till kännedom om norra Jämtlands fjällskogar» exempel på marker, å vilka återväxten uteblivit efter avverkningar, som företagits för 30 å 40 år sedan, detta huvudsakligast beroende på markbetäckningen.

I kungl. domänstyrelsens årsberättelse för år 1913 meddelas, att överjägmästaren i mellersta Norrlands distrikt anser, att inom skyddsskogarna »återväxt på många ställen icke är att förvänta utan att kulturåtgärder vidtagas».

Jägmästare Berlin anser i en uppsats »Om skyddsskogar», införd i 1 häftet av förbundets tidskrift år 1915, att »skyddsskogarnas framtid är synnerligen oviss».

I tidskriften »Skogen», 1 häftet samma år, uttalar jägmästare E. Geete, att inom skyddsskogarna »förekomsten av plantor, vilka trots sin ringa storlek kunna hava en rätt framskriden ålder, plägar dock vara ganska ringa». I »Norrlands skogsvårdsförbunds tidskrift» säger samme författare, »att även om ett skogsbestånd genom skyddsskogslagen för långa tider framåt kan *bevaras*, så främjas *förnyringen* med ganska stor visshet ej i någon högre grad genom nuvarande behandling».

Dessutom vill jag omnämna, att jag sett massor av utsyningsinstrument — upprättade av olika skyddsskogstjänstemän -- i vilka mycket pessimistiska uttalanden gjorts i förnyingsfrågan.

Som ett allmänt omdöme om skyddsskogslagen skulle man kunna säga, att den verkat mycket gott i det den förhindrat avsaluavverkningar i fjällgränsen och skogens allt för hastiga realisering under en tid, då industrien gjort enorma framsteg och år efter år slukat allt större virkesmängder, men att den för vissa skogsområden endast verkat fördröjande på exploaterandet av virkeskapitalen och ej förmått skapa några säkra garantier, att ny skog inom rimlig tid, om ens någonsin, skall uppkomma i den avverkades ställe.

Detta är lagens huvudfel, ett fel, som med tiden kommer att leda till sorgliga konsekvenser. Nystartade industrier, livligare efterfrågan på virke, stegrade virkespriser samt allt bättre kommunikationer samverka till en snabb reducering av de ännu relativt rikkesrika skyddsskogarna. Förr eller senare inträffar den tidpunkten för vissa skogsområden, att någon vidare utsyning därstädes ej kan beviljas, ity att återväxt saknas. När detta förhållande i en ej långt avlägsen framtid blir mer allmänt förekommande, då inträffar förr eller senare den stunden, då man av förhållandena tvingas att även inom skyddsskogsområdet med energi gripa sig an med kulturåtgärder. Men då har man försuttit en tid, under vilken mycket kunnat medhinnas, och vad värre är — förutsättningarna att då på naturlig eller konstlad väg skaffa återväxt äro då förminskade.

Ju längre man dröjer att taga itu med nödvändiga skogsvårdsarbeten, dess mindre blir skogarnas avkastning och således även skogsägarnas förmåga att nedlägga kostnader på skogsvård. Medan inkomsterna flöda rikligare, äro utgifterna mindre kännbara. Det är därför från inkomsterna av de nutida avverkningarna, som utgifterna böra utgå till uppdragande av nya skogar och till höjande av degenererade markers produktionsförmåga.

På anförda grunder anser jag, att en snar förändring av skyddsskogsskötseln är av nöden. *En rationell behandling av skogen med strävan efter en snabb skogsförnyring och med förhöjning av markens produktionsförmåga som mål är enda sättet att säkerställa skyddsskogarnas framtid.»*

Kommittén har på grund av vad den funnit utrett ansett det vara utom all fråga, att man för framtiden måste räkna med obligatoriska reproduktionsåtgärder även inom skyddsskogarna.

Denna uppfattning delas av reservanten och ligger jämväl bakom skogsvårdsstyrelsernas delegerades förslag i frågan.

Domänstyrelsen har däremot icke funnit nödigt att stadga någon kulturskyldighet.

Vid möte av Norrlands skogsvårdsförbund har det gjorts gällande, *Bihang till riksdagens protokoll 1923. 1 saml. 124 häft. (Nr 158.)* 4

att lagstadgad skyldighet för skogsägaren eller utsyningstagaren att i vissa fall företaga åtgärder för underlättande av föryngringen vore nödvändig.

I andra avgivna yttranden har någon invändning mot reproduktionsskyldighet även på skyddsskogarna icke förports.

Departement-
mentschefen.

Med den utredning, som förekommit om behovet och betydelsen av åtgärder för betryggandet av återväxt å skyddsskogarna, och den allmänna, icke minst från skogsägarna själva visade uppfattningen häruti, har det synt mig riktigt, att vid avverkning efter utsyning, d. v. s. i regel för annat ändamål än till husbehov, reproduktionsskyldighet bör åligga skogsägaren.

Givetvis böra på enahanda sätt som för närvarande är stadgat i gottlandslagen och föreslagits i den nya allmänna skogsvårdslagen, de åtgärder, som i det särskilda fallet äro att vidtaga, bestämmas och föreskrivas av skogsstatstjänstemannen i sammanhang med utsyningen. Härav föranledas då ock bestämmelser rörande effektuerandet i vissa fall utav vad som föreskrivits.

Ansvar för
reproduktions-
åtgärder.

Med införandet av obligatoriska åtgärder för erhållandet av återväxt efter avverkning för annat ändamål än husbehov följer ock nödvändigheten att i lagen fastslå, vem ansvaret för de föreskrivna åtgärderna skall åligga. Då sådan avverkning må ske endast efter utsyning, synes ej tillräcklig anledning finnas att lägga något ansvar å annan avverkare än markägaren. Förslaget upptager därför — i motsats till allmänna skogsvårdslagen — blott markägaren såsom reproduktions-skyldig.

6 §.

Domänstyrelsen har i sitt förslag till skyddsskogslag — likasom i det allmänna skogsvårdslagsförslaget — infört bestämmelse om rätt för skogsmarksägare att av allmänna medel erhålla bidrag till utförande av skogsvårds- och kulturåtgärder. Såsom skäl för intagandet av en dylik bestämmelse i lagen har styrelsen anfört, att ett tydligt utsäggande av berörda rätt synt styrelsen angeläget med hänsyn därtill, att skogsvårdsstyrelserna inom vissa delar av landet hittills från erhållande av sådana bidrag helt uteslutit vissa kategorier av skogsägare.

Detta yttrande torde bland annat hänsyfta på det förhållandet, att skogsvårdsstyrelsen inom Jämtlands län de senare åren funnit sig av gällande bestämmelser förhindrad att av sina medel lämna bidrag till

skyddsskogarna. Detta förhållande har som bekant föranlett åtskilliga klagomål och framställningar, varom utförligt redogöres i kommitténs betänkande.¹ Frågan förevar i det ärende jag den 27 januari 1922 anmälde inför Eders Kungl. Maj:t i anledning av skrivelse från riksdagen den 9 april 1921, nr 115, angående fondering av de från skydds-skogarna i Jämtlands län inflytande skogsvårdsavgifterna. Jag framhöll därvid den enstämmiga uppfattning, som visat sig råda därom, att de angivna förhållandena i fråga om skyddsskogarna inom Jämtlands län och deras uteslutning från bidrag ur skogsvårds-kassan vore otillfredsställande ur såväl rättmätighetens som den praktiska skogsvårdens synpunkt. De ändrade bestämmelser, som erfordrades för ett slutgiltigt ordnande av denna fråga, ansåg jag emellertid, i likhet med riksdagen, böra prövas och avfattas i samband med övriga de enskildas skogar rörande lagstiftningsfrågor, som voro under förberedelse. Men på samma gång hade vad som framhållits angående skyddsskogarnas tillstånd och behovet av skogsvårdsåtgärder därstädes synt mig giva vid handen, att understödjandet av dylika åtgärder borde möjliggöras så snart ske kunde. Med anledning härav och då det befunnits, att något förslag i nyssberörda skogslagstiftningsfrågor på grund av ämnets vidlyftighet icke kunnat framläggas vid 1922 års riksdag, hade undersökts möjligheten och lämpligheten av att, utan föregripande av blivande lagstiftning, vidtaga provisoriska åtgärder i den förevarande frågan. På grund av berörda undersökning hemställde jag om proposition till riksdagen med förslag till bestämmelser av innebörd, att de från skyddsskogarna i Jämtlands län inflytande skogsvårdsavgifterna skulle hållas avskilda för sig samt efter frånräknandet av de tio procent därav, som enligt förordningen om skogsvårdsavgift skola redovisas till statskontoret, av skogsvårdsstyrelsen i länet förvaltas och användas för berörda skogars räkning. Sålunda avlåten proposition bifölls av riksdagen.

Med den uppdelning av skogsvårdsavgifterna inom Jämtlands län, vilken sålunda redan åvägabragts, och då med den nu föreslagna anordningen att bibehålla skyddsskogarna under skogsstatens tjänstemän omhänderhavandet av de från dessa skogar inflytande skogsvårdsavgifterna lärer komma att helt överflyttas från skogsvårdsstyrelsen, torde den ifrågavarande bestämmelsens införande i lagen icke vara påkallat i samma grad som förut. Den har dock synt böra bibehållas, jämväl med hänsyn till svårigheten att annars på lämpligt ställe inpassa ett stadgande i ämnet. Dessutom har bestämmelsen synt vara väl på sin plats med hänsyn till innehållet i 2 § 2 mom.

¹ Komm. bet. I sid. 266—273.

Att, såsom domänstyrelsen har framhållit, förslag till de åtgärder, för vilka anslag finge begäras, borde uppgöras av skogsstatstjänstemännen samt domänstyrelsen besluta om anslagens tilldelande, synes även mig vara riktigt.

7 §.

Att i lagen intaga de här föreslagna föreskrifterna om utsyningsprotokoll och dess innehåll, kunde måhända synas mindre behöfligt. Likasom uti 3 § innefattas emellertid här en del bestämmelser, vilkas avsaknad i den nuvarande lagen föranlett klagomål. På grund härav och då motsvarande föreskrifter finnas uti lappmarksförordningen hava de i enlighet med domänstyrelsens förslag medtagits.

Mellan domänstyrelsens förslag och departementsförslaget må framhållas de olikheterna, att i det sistnämnda dels införts bestämmelse om tid, för vilken en utsyning skall gälla, och dels vidtagits vissa jämkningar rörande vidtagandet av skogsvårdsåtgärder, beroende på stadgandena om obligatoriska reproduktionsåtgärder.

8 §.

De härutinnan meddelade bestämmelserna överensstämma med vad i andra författningar är stadgat.

9 och 10 §§.

Uti hittills gällande författningar, där skogsstatens tjänstemän hava att taga befattning med enskildas skogar, förekommer icke någon reproduktionsskyldighet, och därför icke heller någon bestämmelse om ingripande i händelse av försummelse därutinnan.

Uti domänstyrelsens förslag har, med dess struktur, icke heller någon sådan bestämmelse varit erforderlig.

Uti ett par av de avgivna yttrandena har emellertid denna fråga berörts. Sålunda har från ett håll påyrkats, att för skapande av garanti att utsyningstagaren komme att bekosta sin anpart av skogsvårds-kostnaden, borde han, innan avverkningen finge påbörjas, vara skyldig att till skyddsskogsförvaltningen avlämna till vederhäftigheten styrkt borgensförbindelse å ett av denna myndighet beräknat belopp.

Länsstyrelsen i Jämtlands län har ansett det såsom en genomgående regel i de förevarande förslagen böra stadgas, att fullgörandet av efter-satta åtgärder bör framtvingas från skogsägaren själv, i stället för att de skola vidtagas genom vederbörande myndighets föranstaltande. Det

medel, länsstyrelsen ansett härtill kunna med nog effekt användas, är föreläggandet av vite.

För min del har jag icke kunnat finna något av dessa angivna sätt böra upptagas, då de icke ansetts lämpliga uti den allmänna skogsvårdslagen. Vad beträffar ställandet av säkerhet för kostnadsbeloppet, synes det så mycket mindre kunna sättas ifråga, som här det ekonomiska utbytet av en avverkning mången gång måste bliva avsevärt mindre än å andra marker. Att genom vitesföreläggande söka framtinga åtgärder förekommer uti de väster- och norrbottniska skogsvårdsförordningarna i fråga om åtgärder för skogsmarks omläggning till åker och dylikt. Men härvid är att märka, att ett föranstaltande av dylika åtgärder genom de myndigheter, som handhava nämnda förordningar, skulle vara mindre lämpligt redan därför, att berörda åtgärder ju avse ändamål, som äro främmande för dessa myndigheter. Någon särskild anledning att icke låta vederbörande skogsstatstjänsteman föranstalta om utförandet av åtgärder, som försumrats av skogsägaren, synes icke föreligga. Tvärtom torde detta stå väl tillsammans därmed att det ju är han, som uppgjort det mer eller mindre detaljerade förslaget till åtgärderna.

Uti förslaget till den allmänna skogsvårdslagen är för motsvarande fall stadgat, att om den tid, som bestämts för vidtagandet av föreskriven åtgärd, gått till ända och anledning förekommer att antaga, att åtgärden icke fullgjorts, skogsvårdsstyrelsen skall låta undersöka förhållandet genom besiktning på stället, så framt ej markägaren erkänner försummelsen. Dylik besiktning verkställs av någon styrelsens skogligen bildade tjänsteman jämte två gode män. Att anordna en dylik besiktning av annan än skogsvårdsmyndigheten själv läser i fråga om skydds-skogarna icke låta sig göra. Det torde ock vara här mindre av nöden, alldenstund skogsstatstjänstemannen intager en mera myndighetsbetonad ställning gentemot den enskilda skogsägaren än en skogsvårdsstyrelse, vilken på visst sätt eller i vissa avseenden kan sägas vara en hans motpart. Emellertid torde en besiktning vara av behovet påkallad med hänsyn till bestämmelserna i 10 §. För detta ändamål har dock besiktningen utan olägenhet synts kunna verkställas av skogsstatstjänstemannen själv.

I fråga om skogsstatens utbekommande av förskjutna reproduktionskostnader samt säkerhet därför böra uppenbarligen samma bestämmelser givas som i den allmänna skogsvårdslagen. Dock har någon markägares ersättning av kostnad för skogsstatstjänstemannens besiktning icke synts böra föreskrivas.

11—15 §§.

Rörande dessa bestämmelser må framhållas, att åtalsrätt här synts böra tillkomma förutom allmänne åklagaren jämväl vederbörande skogsstatstjänsteman. De skäl, som föranlett förslaget att i den allmänna skogsvårdslagen tillerkänna sådan rätt jämväl åt skogsvårdsstyrelsen och dess tjänstemän, torde hava motsvarande giltighet.

Övergångsbestämmelser.

Beträffande flygsandsfälten i Hallands län hava bestämmelser meddelats genom kungl. brev den 16 juni 1847 och 27 juli 1860 samt länsstyrelsens i nämnda län kungörelse den 31 december 1861. På föranledande av länsstyrelsens därom gjorda framställning blev vid promulgerandet av 1903 års skyddsskogslag stadgat, att de sålunda angående berörda flygsandsfält förut gällande bestämmelserna dock skulle lända till efterrättelse, till dess anorlunda bleve av Konungen förordnat.

Kommittén, reservanten och domänstyrelsen hava jämväl i sina förslag gjort undantag för skogarna å dessa flygsandsfält, varemot skogsvårdsstyrelsernas delegerade icke funnit någon anledning föreligga till ett dylikt undantagande.

De hittills gällande bestämmelserna torde emellertid i vissa hänseenden vara strängare än vad i den föreslagna skyddsskogslagen är stadgat. Särskilt må framhållas, att desamma ansetts utgöra hinder mot verkställande av ståndsskoglikvid vid skifte. Jag har därför ansett de ifrågavarande flygsandsfälten fortfarande böra bibehållas under de förutvarande bestämmelserna och förty i lagen infört föreskrift härom.

I övrigt torde någon motivering till övergångsbestämmelserna ej vara erforderlig.

Föredragande departementschefen uppläser härefter ifrågavarande inom departementet utarbetade, såsom bilaga till detta protokoll fogade *förslag till lag angående skyddsskogar* samt hemställer, att lagrådets yttrande över detsamma måtte inhämtas för det ändamål, som i § 87 regeeringsformen omförmäles.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan behagar Hans Maj:t Konungen lämna bifall.

Ur protokollet:
Julius Söderhjelm.

Bil.

Förslag

till

Lag angående skyddsskogar.

Häri genom förordnas som följer:

1 §.

För bibehållande av skogar, vilkas bestånd erfordras till skydd mot flygsandsfält eller fjällgränsens nedgående, må efter förutgången syn och undersökning Konungen förordna, att skog skall såsom skyddsskog vara underkastad bestämmelserna i denna lag.

Förordnande, varom nu sagts, må även meddelas av länsstyrelsen att gälla, intill dess Konungen i ärendet beslutat.

2 §.

1 mom. I skyddsskog må avverkning för tillgodoseende av fastighetens eller därmed sambrukad fastighets oundgängliga husbehov eller av sådan rätt till husbehovsfång från fastigheten, som tillkommer innehavare av servituts- eller nyttjanderätt, vilken uppkommit före denna lags utfärdande, i allmänhet ske utan inskränkning.

Dock må vederbörande skogsstatstjänsteman, där han finner nödigt, att vissa träd överhållas såsom fröträd eller att till skydd för återväxten avverkning till husbehov inom visst område tillsvidare ej må äga rum, meddela föreskriit härom; skoland i ty fall fröträden förses med tydliga märken och sådant område, som nyss sagts, å marken tydligt utmärkas, varefter avverkning av fröträden eller inom området icke må ske, förrän vederbörligt tillstånd därtill erhållits.

2 mom. Avverkning för annat ändamål än i 1 mom. sägs må äga rum allenast efter utsyning och stämpling av vederbörande skogsstatstjänsteman.

Skogsägaren vare berättigad att på en gång erhålla utsyning i så stor utsträckning, som med skogens återväxt och framtida bestånd må vara förenlig. Dock må avverkning i den omfattning, att särskilda åtgärder erfordras för återväxtens betryggande, allenast medgivas, om

sådana åtgärder kunna företagas utan oskäligen kostnad eller föryngring av skogen erfordras för beredande av bättre skydd för nedanför liggande områden.

3 §.

Utsynning sökes före den 1 april hos vederbörande jägmästare, och åligger det denne att före den 1 påföljande oktober verkställa utsynningen och stämpla det utsynade virket. Tiden, då förrättningen beräknas skola äga rum, skall genom förrättningsmannens försorg meddelas sökanden genom rekommendat brev, som skall med posten av-sändas senast tjugu dagar före förrättningen.

Vid förrättningen skall sökanden utgöra nödig hantlangning. Övriga kostnader för förrättningen skola stanna å statsverket.

4 §.

Den, som till annat ändamål än husbehov avverkar virke, vare pliktig att ställa sig till efterrättelse de föreskrifter, som för utövande av kontroll över avverkningen meddelas av vederbörande skogsstatstjänsteman.

5 §.

Då utsynning verkställs, äger förrättningsmannen föreskriva de åtgärder, som för återväxtens betryggande prövas erforderliga.

För vidtagande av dessa åtgärder vare skogsmarkens ägare ansvarig. Är tvist om äganderätten till marken, skall såsom ägare anses den, vilken med äganderättsanspråk innehar densamma.

6 §.

Ägare till mark, varå denna lag äger tillämpning, vare berättigad att ur den skyddsskogsfond, som skall finnas för länet, efter domänstyrelsens beprövande och i mån av härför tillgängliga medel erhålla anslag till utförande av skogsvårds- eller kulturåtgärder.

Vid beviljande av sådant anslag äge domänstyrelsen föreskriva villkor för dess åtnjutande, såsom beträffande sättet för användning därav eller skyldighet att underhålla därmed bekostade arbeten.

7 §.

Innan skogsstatstjänsteman, som handlagt förrättning, varom ovan sagts, avreser från stället, skall han mot bevis utan lösen tillställa skogsägaren eller hans ombud protokoll över förrättningen. Detta skall

innehålla uppgift på utsynat virkesbelopps storlek, den tid, för vilken utsynning skall gälla, de åtgärder för återväxtens betryggande, som må hava föreskrivits, och tiden för deras vidtagande. Har föreskrift lämnats om fröträds överhållande eller annan inskränkning i rättigheten att avverka till husbehov, som i 2 § 1 mom. andra stycket sägs, skall utförlig uppgift lämnas beträffande fröträd, om deras antal och trakten för deras förekomst samt ifråga om område, där avverkning till husbehov ej må under viss tid förekomma, om dess belägenhet och gränserna därför.

Protokollet skall förses med besvärshänvisning.

8 §.

Den med skogsstatstjänstemans beslut missnöjde må däröver föra klagan genom besvär hos vederbörande överjägmästare före klockan tolv å trettionde dagen från den dag, klaganden erhöll del av beslutet.

Klagan över överjägmästarens beslut må föras genom besvär hos domänstyrelsen före klockan tolv å trettionde dagen från den dag, klaganden erhöll del av samma beslut.

Den med domänstyrelsens beslut missnöjde må däröver hos Konungen föra klagan genom besvär, som skola ingivas till jordbruksdepartementet före klockan tolv å trettionde dagen från den dag, klaganden erhöll del av samma beslut.

9 §.

Har den tid, vilken blivit bestämd för vidtagandet av åtgärd till återväxtens betryggande, gått till ända, och förekommer anledning antaga, att åtgärden icke fullgjorts, företage vederbörande skogsstatstjänsteman besiktning å marken. Till sådan förrättning skall markägaren bevisligen kallas. Över förrättningen skall protokoll upprättas.

Erhålles markägarens erkännande, att föreskriven åtgärd icke fullgjorts, vare besiktning, som nyss sagts, icke av nöden.

Det ankommer på skogsstatstjänstemannen att föranstalta om vidtagande av åtgärd, som enligt första eller andra stycket befunnits eftersatt.

10 §.

1 mom. Har åtgärd blivit enligt 9 § genom skogsstatstjänstemans föranstaltande vidtagen, äge på framställning av denne överexekutor låta hos skogsmarkens ägare omedelbart uttaga kostnaden därför, där det visas, *Bihang till riksdagens protokoll 1923. 1 saml. 124 häft. (Nr 158.)*

att försummelse befunnits föreligga och kostnadsbeloppet medelst behöriga räkningar styrkes.

Vill den, hos vilken kostnad sålunda uttagits, emot det uttagna beloppet anställa klander eller eljest söka återvinning, stämme in talan därom till domstol sist inom tre månader därefter.

2 mom. Går fastighet, vartill hörer skogsmark, å vilken på föranstaltande av skogsstatstjänstemän företagits åtgärd enligt 9 §, till försäljning efter utmätning eller i auledning av konkurs, skall ogulden kostnad för samma åtgärd utgå ur köpeskillingen med enahanda förmansrätt, som i 17 kap. 6 § handelsbalken är stadgad för avgäld av fast egendom. Dock upphøre förmansrätten att gälla, därest skogsstatstjänstemannen icke inom tre månader efter det besiktning enligt 9 § ägt rum eller i nämnda paragraf omförmält erkännande lämnats, hos domaren gör anmälan, att sådan förmansrätt tages i anspråk.

Sådan anmälan skall införas i in-teckningsprotokollet å nästa rättegångsdag under lagtima ting, så ock i in-teckningsboken. När full betalning skett, skall ock anmälan härom göras och i in-teckningsprotokollet och in-teckningsboken införas efter vad nu sagts.

11 §.

Sker avverkning i strid mot bestämmelserna i denna lag eller mot föreskrift, som enligt densamma meddelats, vare straffet böter från och med tjugufem till och med tvåtusen kronor, och skall det avverkade virket, där det ligger å skogen kvar eller, om det är bortfört, fortfarande är i avverkarens besittning, tagas i beslag och dömas förbrutet. Undgår dylikt virke beslag, vare den, som låtit verkställa avverkningen, skyldig att utgiva ersättning med belopp, motsvarande värdet av samma virke.

Innfattar avverkning, varom här är fråga, förbrytelse mot allmänna strafflagen, skall vad förut i denna paragraf är stadgat ej vinna tillämpning; dock skall delägare i samfälld skog, som genom sådan avverkning tillika missbrukat sin rätt i samfälligheten, hava förverkat vad å honom belöper av det avverkade virket samt, där hans andel i virket undgår beslag, därför utgiva ersättning efter ty här förut är sagt.

Underlåter någon att ställa sig till efterrättelse av skogsstatstjänstemän jämlikt 4 § meddelad föreskrift, straffes med böter från och med tio till och med etthundra kronor.

12 §.

Allmänne åklagaren samt vederbörande skogsstatstjänsteman äge lika behörighet att åtala förseelser, varom i 11 § sägs, samt att med beslag belägga virke, som kan dömas förbrutet. Sistberörda befogenhet tillkomme jämväl den bevakande personalen vid skogsstaten; har någon av denna gjort beslag, skall han, så snart ske kan och senast inom fjorton dagar, göra anmälan därom hos någon av de åtalsberättigade.

Varder ej inom fyrtiofem dagar, från det beslag skedde, åtal i laga ordning anställt, vare beslaget förfallet.

13 §.

Virke, som enligt denna lag dömes förbrutet, skall av åklagaren försäljas å offentlig auktion, så kungjord som om auktion å utmätt lös egendom är stadgat. Begär, innan frågan om virkes förverkande slutligen prövats, virkets ägare, att försäljning skall äga rum, eller finner, på anmälan av åklagare, överexekutor, att fara är för virkets förstörelse, eller att kostnaden för dess förvarande skulle bliva större än skäligt är, förordne överexekutor, att virket skall säljas i den ordning nyss sagts; och skall i ty fall virkets ägare, där han är känd och inom riket boende, eller, där han bor utom riket men inom riket har känt ombud, som äger att för honom mottaga stämning och avgiva svaromål, ombudet genom åklagarens försorg bevisligen underrättas om auktionen minst åtta dagar, innan den hålles. Anmälan av åklagare, varom här ovan sägs, skall vara åtföljd av fullständig, av två trovärdiga män styrkt förteckning, utvisande virkets mängd och beskaffenhet.

14 §.

Böter, som enligt denna lag ådömas, ävensom genom försäljning av förbrutet virke uppkommen behållning och utdömd ersättning för virke, som undgått beslag, fördelas så, att en fjärdedel, dock högst ettusen kronor, tillfaller åklagaren samt återstoden skyddsskogsfonden i länet; dock att, där någon av den bevakande personalen verkställt beslaget, denne skall av åklagarandelen undfå hälften.

Försäljes i beslag taget virke, innan det dömts förbrutet, skall, till dess frågan därom blivit slutligen avgjord, försäljningssumman ned sättas i riksbanken på sätt särskilt är stadgat; och skall om sådana medels insättning i bankinrättning gälla vad i 160 § utsökningslagen sägs.

15 §.

Saknas medel till fulla gäldandet av böter, vartill någon enligt denna lag fälles, skall förvandling ske enligt allmänna strafflagen.

Övergångsbestämmelser.

Denna lag, varigenom lagen den 24 juli 1903 angående skyddskogar (nr 79) upphäves, träder i kraft den 1 juli 1923.

Dock skall iakttagas:

1) Beträffande de områden, därå jämlikt meddelade förordnanden nyssnämnda lag dittills ägt tillämpning, skall så anses, som hade förordnande enligt 1 § i den nya lagen meddelats.

2) I fråga om avverkning, som ägt rum före denna lags ikraftträdande, skall den förut gällande lagen äga tillämpning.

3) Har utsyning skett enligt den tidigare lagen, men avverkning av det utsynade icke hunnit utföras innan den nya lagens ikraftträdande, må den verkställas därefter, dock icke senare än inom därför bestämd tid eller, om sådan ej bestämts, inom fem år från utsyningen.

4) I fråga om flygsandsfälten i Hallands län skall vad före denna lags ikraftträdande gällt fortfarande lända till efterrättelse, till dess annorlunda varder av Konungen förordnat.

*Utdrag av protokollet, hållet i Kungl. Maj:ts lagråd den
2 mars 1923.*

Närvarande:

justitierådet SUNDBERG,
regeringsrådet THULIN,
justitierådet STENBERG,
justitierådet KÖERSNER.

Enligt lagrådet tillhandakommet utdrag av protokollet över jordbruksärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet den 27 oktober 1922, hade Kungl. Maj:t förordnat, att lagrådets yttrande skulle för det ändamål, som i § 87 regeringsformen omförmäles, inhämtas över upprättat förslag till lag angående skyddsskogar.

Förslaget, som finnes bilagt detta protokoll, hade inför lagrådet föredragits av häradshövdingen, före detta revisionssekreteraren Yngve Wisén.

I anledning av detsamma avgävos följande yttranden av lagrådet och dess särskilda ledamöter.

1 §.

Lagrådet:

Till de inledande bestämmelserna i denna § synes lämpligen böra fogas, att skogsstatens tjänstemän åligger övervaka, att lagens bestämmelser behörigen iakttagas.

2 §.

Lagrådet:

Då rätten att avverka till husbehov ej skall vara underkastad annan inskränkning än som följer av bestämmelsen i 1 mom. andra stycket, äro de i slutet av första stycket i samma mom. intagna orden »i allmänhet» missvisande, vadan någon jämkning i stadgandets avfattning bör vidtagas.

Thulin:

Däremot tadgandet i slutet av 2 mom. om tillstånd till avverkning visst fall, då föryngring av skogen erfordras för beredande av bättre skydd för områden, som ligga utom skogen, skall gälla även för skogar, vilkas bestånd erfordras till skydd mot flygsandsfält, bör det omredigeras så, att däri ej talas om skydd allenast för nedanför liggande områden.

5 §.

Thulin, Stenberg och Kôersner:

Att i fråga om skogsägares och avverkares ansvar för återväxt-åtgärder här meddela andra regler än i 10 § av förslaget till skogsvårds-lag upptagits lärer ej vara av förhållandena påkallat; den av departementschefen åberopade omständigheten, att i här avsedda fall avverkning må ske endast efter utsyning, torde ej vara av avgörande betydelse. Vi hemställa alltså om ändring av andra stycket i förevarande § till överens-stämmelse med 10 § i nämnda förslag.

Därjämte hänförde sig *en var av lagrådets ledamöter* till sina vid sist berörda § gjorda uttalanden.

7 §.

Thulin:

På sätt eljest plägar iakttagas, där handling utan kostnad skall tillhandahållas vederbörande, torde i förevarande § uttrycket »utan lösen» böra utbytas mot »avgiftsfritt».

8 §.

Lagrådet:

I överensstämmelse med lagrådets framställning i samma syfte vid 18 § av förslaget till lag om vård av kommunkogor med flera skogar hemställes om uteslutande av överjägmästaren såsom mellaninstans mellan underordnad skogsstatstjänsteman och domänstyrelsen.

10 §.

Lagrådet:

I 1 mom. andra stycket bör utsägas, att i mål, som där avses, kronan skall instämmas som svarandepart.

Vad angår 2 mom. kan lagrådet lika litet här som beträffande skogsvårds-lagen förorda införandet av förmånsrätt jämlikt 17 kap. 6 §

handelsbalken för ogulden reproduktionskostnad. Såsom ersättning i viss mån för sådan förmånsrätt har lagrådet i sitt utlåtande över förslaget till skogsvårdslag uttalat sig för att säkerhet skall kunna krävas och genom avverkningsförbud framtingas för mera betydliga återväxtkostnader. Denna anordning lämpar sig emellertid ej för fall, varom nu är fråga. Kostnaderna lära, där de i något fall ej kunna uttagas hos den för dem ansvariga, få drabba skyddsskogsfonden.

11, 12 och 14 §§. .

Lagrådet:

I fråga om 11 § andra stycket, 12 och 14 §§ hänvisas till de anmärkningar, som lagrådet framställt vid motsvarande bestämmelser — 26 § 3 mom., 27 och 29 §§ — i förslaget till skogsvårdslag.

Thulin och Kôersner:

Därest i enlighet med förslaget till skogsvårdslag särskilda föreskrifter komma att meddelas om svårföryngrade skogar, synes, då under skyddsskogarna lära hava inlagts betydande områden, beträffande vilka nämnda föreskrifter torde lämna erforderligt skydd, förnyad undersökning böra äga rum, huruvida de områden, å vilka nu gällande skyddsskogslag äger tillämpning, böra såsom skyddsskogar bibehållas.

Ur protokollet:

Erik Ölander.

Utdrag av protokollet över jordbruksärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Stockholms slott den 10 mars 1923.

Närvarande:

Statsministern och ministern för utrikes ärendena BRANTING, statsråden LINDQVIST, THORSSON, OLSSON, SANDLER, NOTHIN, SVENSSON, HANSSON, ÅKERMAN, LINDERS, SCHLYTER, ÖRNE.

Departementschefen, statsrådet Linders anmäler, efter gemensam beredning med chefen för justitiedepartementet, och redogör för lagrådets genom utdrag av protokollet över jordbruksärenden den 27 oktober 1922 inhämtade yttrande över upprättat förslag till skyddsskogslag.

Härefter anför föredragande departementschefen, hurusom i yttrandet inga erinringar av mera principiell innebörd blivit emot förslaget framställda, samt att, förutom redaktionella ändringar, jämkningar vidtagits i enlighet med de erinringar, som gjorts, i vissa delar dock endast i den mån och på sätt, som skett vid motsvarande ställen i det förut i dag anmälda förslaget till skogsvårdslag. Rörande dessa delar hänvisar departementschefen till nämnda förslag och vad han därom anfört.

Med anledning av vad tre ledamöter inom lagrådet uttalat därom, att förnyad undersökning borde äga rum, huruvida de hittills varande skyddsskogsområdena borde bibehållas såsom skyddsskogar, framhåller departementsschefen, hurusom frågan om en dylik åtgärd icke stode i samband med eller särskilt gjordes aktuell av det nu framlagda lagförslaget. Givetvis stode en sådan åtgärd Kungl. Maj:t öppen, om den finnes påkallad.

Föredragande departementschefen uppläser slutligen det jämkade förslaget till lag angående skyddsskogar, vilket finnes såsom bilaga fogat vid detta protokoll, samt hemställer, att förslaget måtte jämlikt § 87 regeringsformen, genom proposition föreläggas riksdagen till antagande.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan behagar Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten förordna, att till riksdagen skall avlätas proposition av den lydelse, bilaga vid detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Rune Thygesen.